

Φορέας Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Δωδεκανήσου

Στέλλα Αδαμαντοπούλου, Γραμματέας ΔΣ

Συνάντηση Εργασίας

Φορέων Διαχείρισης Θαλασσίων Προστατευόμενων Περιοχών

Αλόνησος, 30/9 & 1/10, 2019

Φορέας Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Δωδεκανήσου

Ο «Φορέας Διαχείρισης Καρπάθου-Σαρίας» ιδρύθηκε με το **N. 3044/2002** με σκοπό τη διοίκηση και διαχείριση της ΠΠ Β. Καρπάθου & Σαρίας με έκταση **11.297,98** εκτάρια

Μετονομάστηκε σε «Φορέα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Δωδ/σου» με τον **N. 4519/2018** και έγινε υπεύθυνος για τις **29** ΠΠ της Δωδ/σου με συνολική έκταση **343.841,95** εκτάρια

Έδρα του Φορέα είναι η Όλυμπος Καρπάθου

Το Γραφείο - Κέντρο Ενημέρωσης βρίσκονται στο επίγειο της Ολύμπου, το Διαφάνι

10μελές Διοικητικό Συμβούλιο

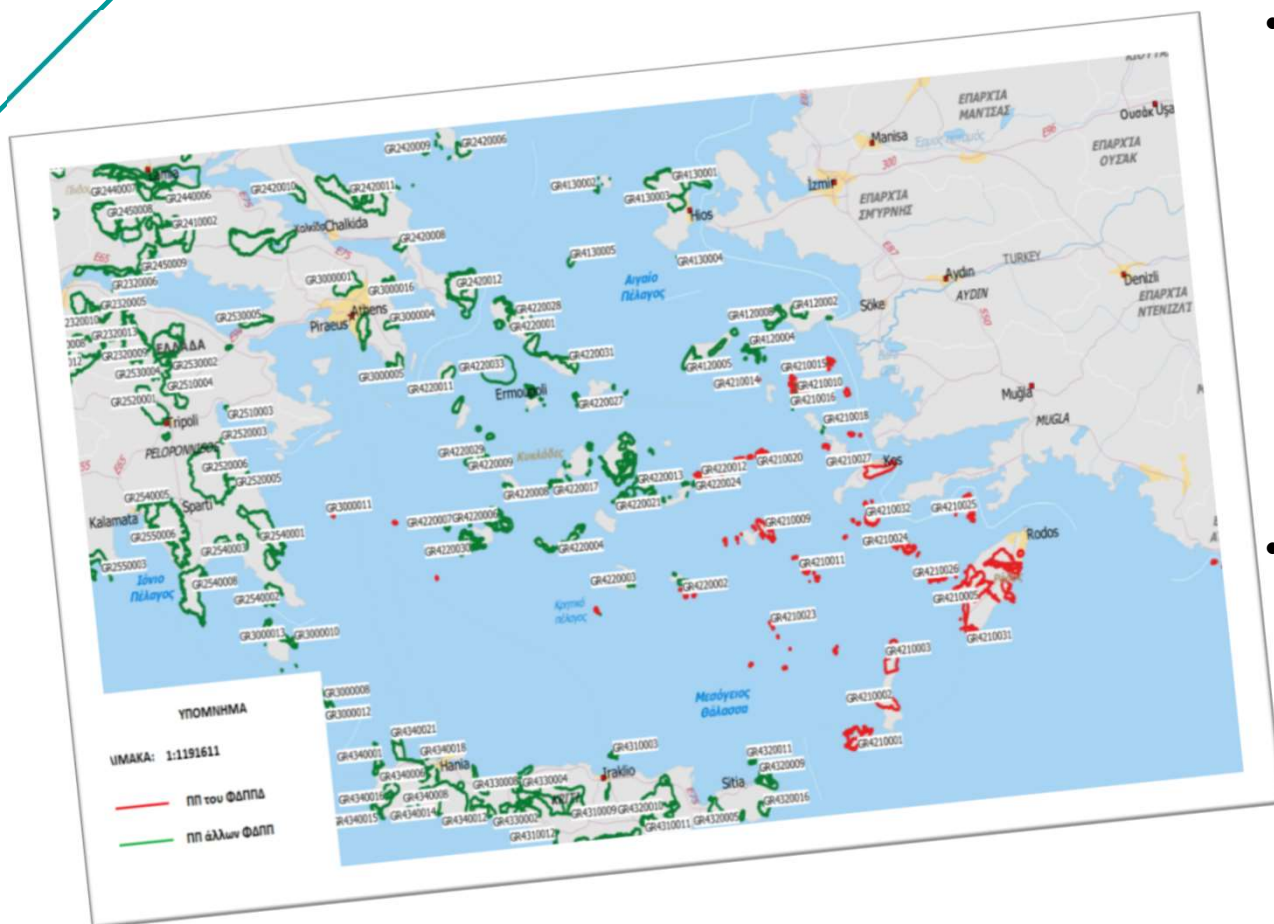
10μελές Προσωπικό το 2019:

- ✓ 5 υπάλληλοι ΙΔΟΧ
- ✓ 3 ωφελούμενες «Ειδικού προγράμματος απασχόλησης 5.500 άνεργων πτυχιούχων ΑΕΙ-ΑΤΕΙ, ηλικίας 22-29 ετών»
- ✓ 2 ωφελούμενοι προγράμματος κοινωφελούς απασχόλησης σε 56 δήμους & 37 υπηρεσίες του ΥΠΕΝ/ΦΔΠΠ

Φορέας Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Δωδεκανήσου

- Υπεύθυνος για **29** από τις 446 **Προστατευόμενες Περιοχές** → 7% των περιοχών του Δικτύου NATURA 2000 της Ελλάδας
 - 16 Ζώνες Ειδικής Προστασίας
 - 12 Ειδικές Ζώνες Διατήρησης
 - 1 (+2) Τόποι Κοινοτικής Σημασίας
- Ανάμεσα στους 36 ΦΔ της χώρας
 - 3^η** θέση για τον **αριθμό Π.Π.**
 - 4^η** θέση για τη **συνολική έκταση** (343.841,95 εκτάρια)

Κυριότεροι Θαλάσσιοι και Παράκτιοι Οικότοποι των ΠΠ Δωδεκανήσου

1120 * Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia*

1150 * Παράκτια λιμνοθάλασσα στην τοποθεσία Λίμνη Ψαλίδι-Αλυκή στην Κω

2250 * Θίνες των παραλίων με *Juniperus* spp.

- **1120** * Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia* (*Posidonion oceanicae*)
- **1150** * Παράκτιες λιμνοθάλασσες (Βόρεια Κάρπαθος, Κως, Πάτμος)
- **1170** Ύφαλοι
- **1180** Υποθαλάσσιοι σχηματισμοί δημιουργούμενοι από εκπομπές αερίων (Θαλάσσια περιοχή Νισύρου)
- **1210** Μονοετής βλάστηση μεταξύ των ορίων πλημμυρίδας και άμπωτης
- **1240** Απόκρημνες βραχώδεις ακτές με βλάστηση στη Μεσόγειο με ενδημικά *Limonium* spp.
- **1310** Πρωτογενής βλάστηση με *Salicornia* και άλλα μονοετή είδη των λασπωδών και αμμωδών ζωνών
- **1420** Μεσογειακές και θερμοατλαντικές αλόφιλες λόχμες (*Sarcocornetea fruticosi*)
- **2250** * Θίνες των παραλίων με *Juniperus* spp. (Ρόδος)

* Οικότοποι προτεραιότητας

Σημαντικοί Χερσαίοι οικοτόποι και οικοτόποι γλυκών νερών των ΠΠ Δωδεκανήσου

3170 * Μεσογειακά εποχικά τέλματα

6220 * Ψευδοστέπα με αγρωστώδη και μονοετή φυτά από Thero-Brachypodietea

- **3170 *** Μεσογειακά εποχικά τέλματα
- **5330** Θερμομεσογειακές και προερημικές λόχμες
- **5420** Φρύγανα από *Sarcopoterium spinosum*
- **6220 *** Ψευδοστέπα με αγρωστώδη και μονοετή φυτά από *Thero-Brachypodietea*
- **8210** Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση
- **8320** Εκτάσεις λάβας και φυσικές κοιλάτες (Νίσυρος)
- **8330** Θαλάσσια σπήλαια εξ ολοκλήρου ή κατά το ήμισυ κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας
- **9290** Δάση με *Cypressus* (*Acero-Cypression*) (Ρόδος)
- **92D0** Νότια παρόχθια δάση-στοές και λόχμες (*Nerio-Tamaricetea* και *Securinegion tinctoriae*)
- **9320** Δάση με *Olea* και *Ceratonia*
- **9350** Δάση με *Quercus macrolepis* (Ρόδος, Νίσυρος)
- **9540** Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά είδη πεύκων της Μεσογείου

* *Οικότοποι προτεραιότητας*

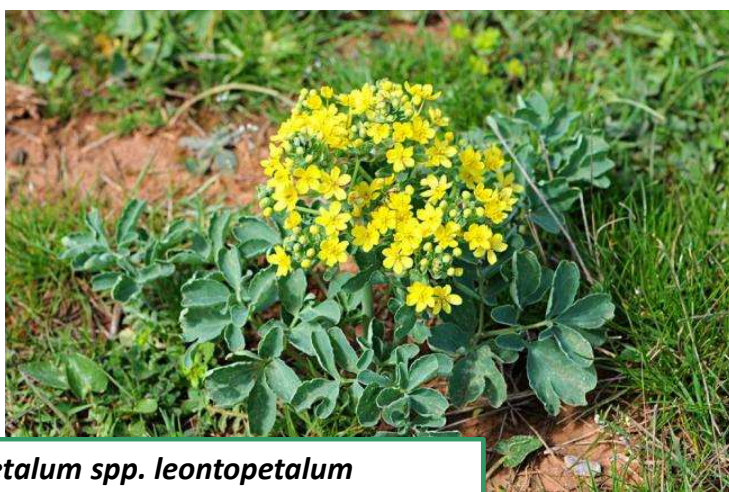
Χλωρίδα των ΠΠ Δωδεκανήσου

Silene holzmannii

Crepis pusilla

Leontice leontopetalum spp. *leontopetalum*

Bongardia chrysogonum

- Πλούσια βιοποικιλότητα
- Προστασία από ΠΔ, Οδηγία 92/43, Διεθνείς Συμβάσεις
- Ορισμένα κρίσιμα είδη σε διάφορα νησιά και βραχονησίδες:
 - *Silene holzmannii*
 - *Crepis pusilla*
 - *Leontice leontopetalum*
 - *Bongardia chrysogonum* (Εξαφανισμένο – Κινδυνεύον, Αστυπάλαια)
 - *Pimpinella pretenderis*
 - *Fibigia lunarioides*
 - *Convolvulus scammonia*
 - *Allium brulloi*
 - *Nigella degenii* subsp. *minor*
 - *Convolvulus pentapetaloides*

Ασπόνδυλα των ΠΠ Δωδ/σου

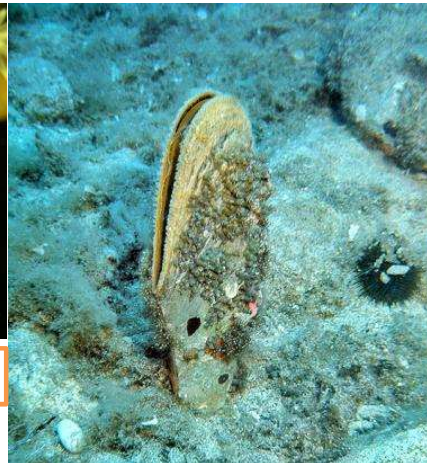
Aplysina aerophoba

Leptosammia pruvoti

Centrostephanus longispinus

Pinna nobilis

Albinaria olivieri

- Μεγάλη βιοποικιλότητα σε ασπόνδυλα, κυρίως θαλάσσια:
- Σπόγγοι:
 - *Aplysina aerophoba*
 - *Axinella polypoides*
- Κνιδόζωα: *Leptosammia pruvoti*
- Δίθυρα:
 - *Pinna nobilis*
 - *Arca noae*
- Εχινόδερμα:
 - *Centrostephanus longispinus*
 - *Sphaerechinus granularis*
- Γαστερόποδα:
 - *Assyriella rechingeri* (Κρισίμως κινδυνεύον, Ενδημικό Καρπάθου)
 - *Albinaria olivieri* (Ενδημικό Καρπάθου, Κάσου, Ρόδου)
 - *Deroceas kasium* (Τρωτό, Ενδημικό Κάσου)

Πηγή φωτογραφιών: Εικόνες Google

BioObs © Jean François Bousquet

Centrostephanus longispinus

Deroceas kasium

Αμφίβια και Ερπετά των ΠΠ Δωδ/σου

Pelophylax cerigensis

Lyciasalamandra helverseni

Lyciasalamandra luschani

Bufo viridis

Σπάνια και ενδημικά είδη που προστατεύονται με ΠΔ, την Οδηγία 92/43 και Διεθνείς Συμβάσεις

- Ορισμένα κρίσιμα **αμφίβια**:
 - ***Pelophylax cerigensis*** - Βάτραχος της Καρπάθου - Ενδημικό Καρπάθου, Κρισίμως κινδυνεύον
 - ***Lyciasalamandra helverseni*** Σαλαμάνδρα της Καρπάθου - Ενδημικό Κάσου, Καρπάθου, Σαρίας, Κρισίμως κινδυνεύον
 - ***Lyciasalamandra luschani*** Σαλαμάνδρα του Καστελλόριζου - Ενδημικό Καστελλόριζου, Τρωτό
 - ***Bufo viridis*** - Πράσινος φρύνος - Ρόδος, Κως και αλλού

Πηγή φωτογραφιών: www.herpetofauna.gr, Εικόνες Google

Αμφίβια και Ερπετά των ΠΠ Δωδ/σου

Chelonia mydas

Telescopus fallax

Emys orbicularis

Ορισμένα κρίσιμα **ερπετά** σε διάφορα νησιά και βραχονησίδες :

- ***Telescopus fallax*** – **Αγίοφιδο** - Προστασία από ΠΔ, Οδηγία 92/43, CITES, Σύμβαση Βέρνης
- ***Emys orbicularis*** - **Στικτή νεροχελώνα γλυκού νερού** - Πολύ σπάνιο - Σχεδόν απειλούμενο, Προστασία από ΠΔ, Σύμβαση Βέρνης
- ***Chelonia mydas*** - **Πράσινη θαλασσοχελώνα** - Κινδυνεύον - Προστασία από ΠΔ, Οδηγία 92/43, CITES, Σύμβαση Βέρνης

Πηγή φωτογραφιών: www.herpetofauna.gr, Εικόνες Google

Ορνιθοπανίδα των ΠΠ Δωδ/σου

Falco eleonora

Calonectris diomedea

Phalacrocorax aristotelis

Emberiza caesia

Είδη πουλιών που εμφανίζονται πιο συχνά στις ΠΠ της Δωδεκανήσου

- Ρινοτροπούμορφα
 - *Calonectris diomedea* (Αρτέμης)
- Στρουθιόμορφα
 - *Emberiza caesia* (Φρυγανοτσιχλονο)
- Ιερακόμορφα
 - *Falco eleonora* (Μαυροπετρίτης)
- Πελεκανόμορφα
 - *Phalacrocorax aristotelis desmarestii* (Θαλασσοκόρακας)

Θαλασσοπούλια Υψηλού Κινδύνου των ΠΠ Δωδ/σου

Larus melanocephalus

Larus genei

Sterna sandvicensis

ΕΙΔΟΣ	Red List IUCN	ΚΟΚΚΙΝΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΠΟΥΛΙΑ	ΑΡ. ΠΠ ΔΩΔ/ΣΟΥ ΠΟΥ ΕΜΦΑΝΙΖΟΝΤΑΙ
<i>Haliaeetus albicilla</i> (Θαλασσαετός)	LC	CR	1
<i>Larus melanocephalus</i> (Μαυροκέφαλος Γλάρος)	LC	EN	7
<i>Larus audouinii</i> (Αιγαιόγλαρος)	LC	VU	16
<i>Sterna sandvicensis</i> (Χειμωνογλάρονο)	LC	VU	6
<i>Larus genei</i> (Λεπτόραμφος Γλάρος)	LC	VU	5
<i>Phalacrocorax aristotelis desmarestii</i> (Θαλασσοκόρακας)	LC	NT	17

Larus audouinii

Phalacrocorax aristotelis

Haliaeetus albicilla

Χερσαία Θηλαστικά των ΠΠ Δωδ/σου

Rhinolophus blasii

Myotis blythii

Tadarida teniotis

Hypsugo savii

Pipistrellus kuhlii

- 4 είδη νυχτερίδων στην ΕΖΔ-ΖΕΠ GR4210003 Βόρεια Κάρπαθος και Σαρία – παράκτια θαλάσσια ζώνη
 - *Rhinolophus blasii* – Σπάνιο
 - *Myotis blythii* – Red List IUCN
 - *Hypsugo savii*
 - *Pipistrellus kuhlii*
 - *Tadarida teniotis*
- Τα δύο πρώτα περιλαμβάνονται στο Παράρτημα II της Οδηγίας 92/43, ενώ τα τρία τελευταία στο Παράρτημα IV. Προστατεύονται και από άλλες Διεθνείς Συμβάσεις
- Άλλα προστατευόμενα είδη νυχτερίδων σε άλλες ΠΠ:
 - *Rhinolophus ferrumequinum*
 - *Apodemus witherbyi*

Θαλάσσια Θηλαστικά των ΠΠ Δωδ/σου

Tursiops truncatus

Tursiops truncatus (ΡΙνοδέλφίνο)

- **Τρωτό** (Κόκκινο Βιβλίο Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας)

Delphinus delphis

Delphinus delphis (Κοινό δελφίνι)

- **Κινδυνεύον** (Κόκκινο Βιβλίο Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας, Red List IUCN)
- Προστατεύονται από ΠΔ, Οδηγία 92/43, Σύμβαση CITES, Σύμβαση Βέρνης

Θαλάσσια Θηλαστικά των ΠΠ Δωδ/σου

Monachus monachus

- Κινδυνεύον
- Προστατεύεται από ΠΔ, Οδηγία 92/43, Σύμβαση CITES, Σύμβαση Βέρνης

Κάρπαθος, Αύγουστος 2018

Τήλος, Απρίλιος 2017

Κάλυμνος, Μάρτιος 2018

Κως, Οκτώβριος 2018

Λέρος, Νοέμβριος 2008

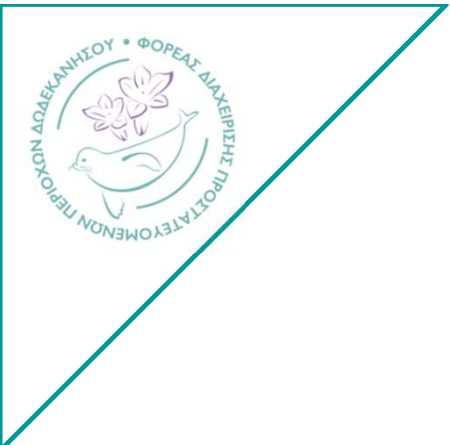

Ρόδος, Φεβρουάριος 2014

Σύμη, Ιανουάριος 2010

Πηγή: ΜΟπ, Εθνικό Δίκτυο Διάσωσης και Συλλογής Πληροφοριών

Κίνδυνοι που διατρέχουν οι Θαλάσσιες ΠΠ της Δωδ/σου

ΥΠΕΡΑΛΙΕΥΣΗ

- Σύμφωνα με την «Έγκριση Εθνικής Στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα για τα έτη 2014–2029 και Σχεδίου Δράσης πενταετούς διάρκειας» (ΦΕΚΒ΄ 2383)
- «Ο Κορινθιακός κόλπος, τα Δωδεκάνησα και ο Αργοσαρωνικός δέχονται την υψηλότερη αλιευτική πίεση»

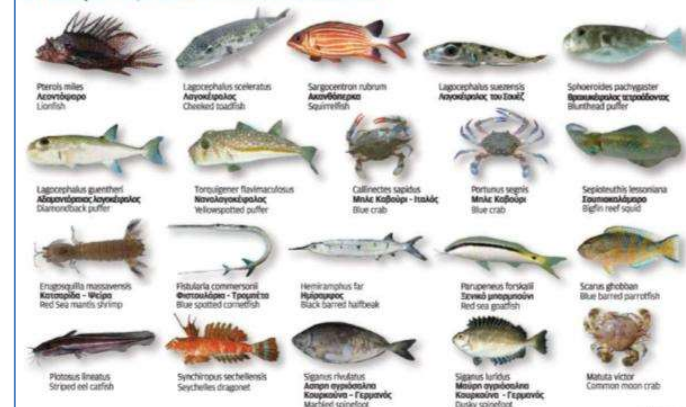
ΔΙΧΤΥΑ «ΦΑΝΤΑΣΜΑΤΑ», ΠΛΑΣΤΙΚΑ & ΑΛΛΑ ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΑ

ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ & ΕΙΣΒΟΛΗ ΞΕΝΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ

Περίπου 300 ξενικά είδη (Κατάλογος χωροκατακτητικών ξένων ειδών ενωσιακού ενδιαφέροντος της ΕΕ) έχουν εντοπιστεί έως σήμερα στις ελληνικές θάλασσες, με τα Δωδεκάνησα και την Κρήτη να είναι οι πρώτες περιοχές εμφάνισής τους, λόγω της γεωγραφικής τους θέσης.

Οι «εισβολείς» των ελληνικών θαλασσών

Προβλήματα αλιέων στις Θαλάσσιες ΠΠ της Δωδ/σου

Αλιευτικός στόλος Δωδεκανήσων: 1 171 σκάφη (7% του ελληνικού αλιευτικού στόλου σκαφών μήκους > 12μ και το 8% του στόλου σκαφών μήκους > 12μ.

Σε τρεις λιμένες (**Ρόδος, Κάλυμνος και Λακκί Λέρου**) συγκεντρώνεται το 70% των σκαφών του αλιευτικού στόλου

Πηγή *MOM*: Πρόγραμμα LIFE05NAT/GR/000083 “*Monk seal and fisheries: Mitigating the conflict in Greek seas*»

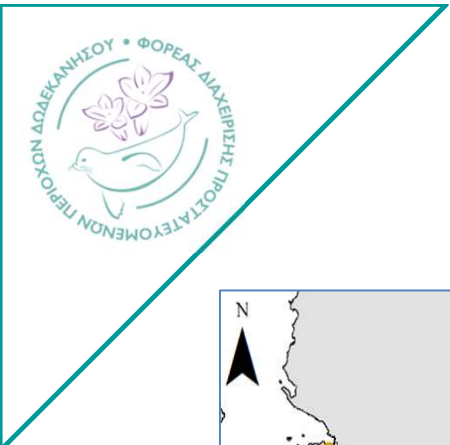
ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ
ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΗΣ
ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗΣ ΦΩΚΙΑΣ-ΑΛΙΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

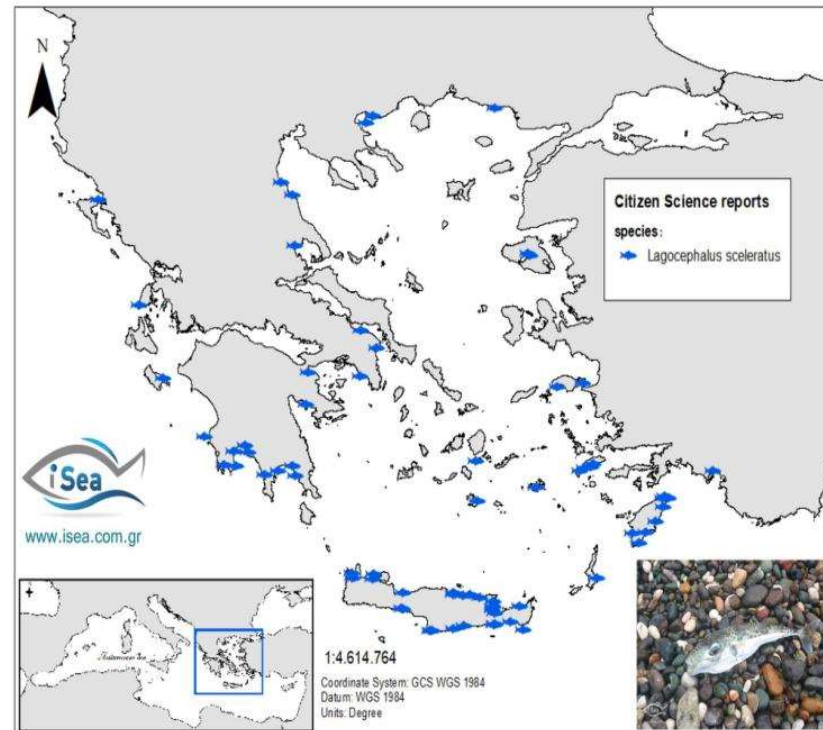
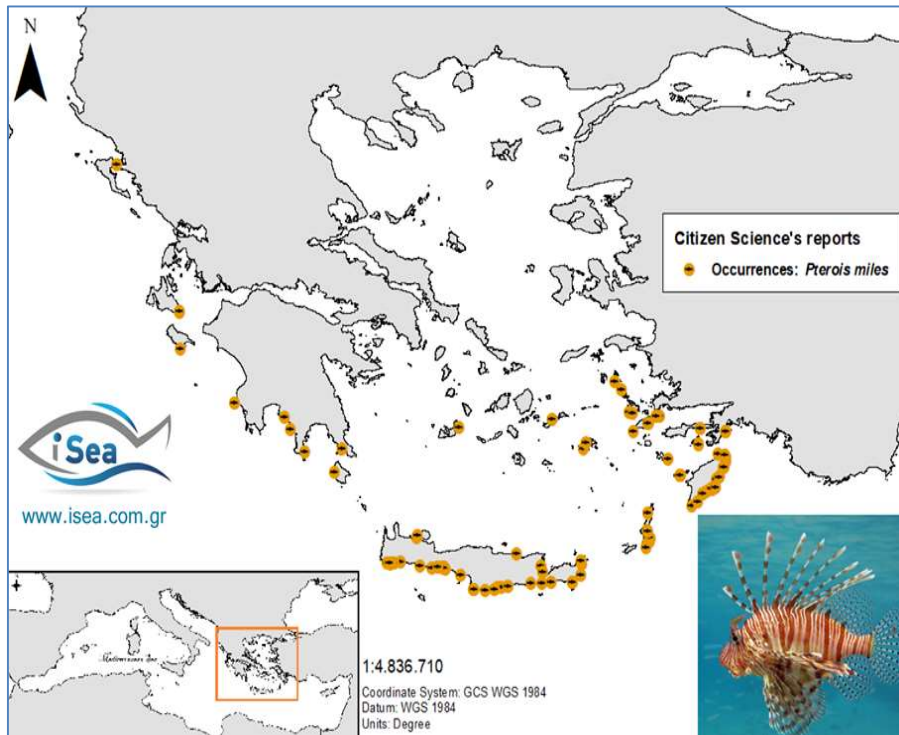
ΙΟΥΝΙΟΣ 2009

Location	Solution	Species problem	Biggest problem	Scientific research
Alonnisos	Protected areas for private use	Lobster	Overfishing	Reduction & status of fish stocks
Elafonnisos	Restriction / fish recovery	Lobster	Damages by marine mammals	Pollution
Zakynthos	Implementation of legal framework	Striped red mullet	Damages by marine mammals	Pollution
Kalymnos	Implementation of legal framework	Common sea bream / Striped red mullet	Illegal fishing by amateur fishers	Creation of artificial reefs
Karpathos	Restriction / fish recovery	Common sea bream	Damages by marine mammals	Biology & status of fish stocks
Kimolos	Implementation of legal framework	Lobster / Striped red mullet	Damages by marine mammals	Creation of artificial reefs
Kythira	Restriction / fish recovery	Lobster	Overfishing	Pollution & fish stocks
Milos	Restriction / fish recovery	Lobster / striped red mullet	Overfishing & damages by marine mammals	Reduction of fish stocks
Oinouses	Protected areas for private use	Lobster / Striped red mullet	Damages by marine mammals	n.a
Xios	Implementation of legal framework	Striped red mullet	Damages by marine mammals	Reduction of fish stocks
Psara	Implementation of legal framework	Saddled & Black sea bream	Overfishing	n.a

Προβλήματα αλιέων στις Θαλάσσιες ΠΠ της Δωδ/σου

Το Έργο και οι Δράσεις του ΦΔΠΔ

✓ Παρακολούθηση κινδυνευόντων ειδών και οικοτόπων προτεραιότητας (πχ. *Monachus monachus*, *Posidonia oceanica*)

Το Έργο και οι Δράσεις του ΦΔΠΔ

- ✓ Επόπτευση της θαλάσσιας περιοχής με το σκάφος ΣΑΡΙΑ τη χρήση του οποίου έχει παραχωρήσει η ΜΟm από το 2006

- ✓ περίθαλψη τραυματισμένων ειδών

Το Έργο και οι Δράσεις του ΦΔΠΠΔ

✓ Λειτουργία Κέντρου
Ενημέρωσης στο Διαφάνι και
Ενημερωτικού περιπτέρου στα
Πηγάδια

✓ δράσεις περιβαλλοντικής
εκπαίδευσης

* Πολλά εκθέματα έχουν
παραχωρηθεί από τη ΜΟm το
2006

Το Έργο και οι Δράσεις του ΦΔΠΠΔ

✓ συντήρηση και ο καθαρισμός των μονοπατιών που υπάρχουν στα όρια της προστατευόμενης περιοχής

Το Έργο και οι Δράσεις του ΦΔΠΠΔ

Πιλοτική Δράση Οικοτουρισμού, στο πλαίσιο του Έργου “Mediterranean Experience of Eco-Tourism” (MEET) (European Neighborhood Partnership Instrument– “Mediterranean Sea” Programme (ENPI Med))

✓ Δημιουργία υποθαλάσσιας οικοτουριστικής διαδρομής στο Τρίστομο Καρπάθου

The UNDERWATER TRAIL
of the marine protected area of Karpathos

Explore the underwater protected area of Karpathos - Saria
Discover the flora & fauna of the unique gulf of Triasto
The gulf of Triasto, at the North end of Karpathos, is considered the most significant breeding area of South Aegean Sea.
During your guided tour in the underwater trail, you'll have the chance to snorkel among beautiful fish, corals, sponges, molluscs, seagrasses, algae, sea urchins and sea cucumbers. Protected and important species like the largest Mediterranean bivalve (*Pinna nobilis*), the Common octopus (*Octopus vulgaris*) and the bivalve Noah's arch (*Arca noae*) are the permanent residents of the gulf.
You will also have the chance to swim above the meadows of the protected and endemic seagrass of the Mediterranean *Posidonia oceanica*, the ecological equivalent of the tropical forests.

Pinna nobilis
The fan mussel *Pinna nobilis* is endemic to the Mediterranean Sea. It is the largest Mediterranean bivalve and one of the largest in the world, attaining lengths up to 120 cm. The fan mussel also hosts a great variety of other marine species, like sponges and other bivalves, which use it as a substrate.
The population of *Pinna nobilis* has been greatly reduced during the last 2 to 3 decades as a result of recreational and commercial fishing for food, use of its shell for decorative purposes, and incidental killing by trawling and anchoring. Consequently, it has been listed as an endangered species in the Mediterranean.

Underwater behavior
You will be swimming among beautiful protected, endemic and scarce marine species, so help us protect them...

- Do not touch or damage any aquatic life with your hands or fins.
- Do not collect anything from the sea.
- The more calm you swim, the more species you will see around.
- Stay close to the guide and be aware of possible surface currents.

Management Agency of Karpathos & Saria
The Management Agency of Karpathos & Saria was founded in 2002 and is based in Olympos. Its operational structure became fully effective on March 2007. Its responsibility is to manage and protect the northern part of Karpathos Island (municipal unit Olympos), the Saria Island and the marine surrounding area. This area is included in the Natura 2000 network, as a Special Area of Conservation and a Special Protection Area, site code GR421003, designated respectively under the Habitats Directive and Birds Directive.
It is one of the 28 Management Agencies functioning in Greece as the basic environmental policy "tools", in the framework of the country's obligation towards European Union to put into practice effective measures to protect the environment and biodiversity.
The Authority is administered by a member board of council, consisted by representatives of Ministries, the Region of South Aegean, prefectural and local governments, local producers' associations, the academic society, as well as environmental NGO's.

The protected area Karpathos & Saria hosts according to the IUCN red list:

- one of the largest populations of the critically endangered mammal, the Mediterranean seal, *Monachus monachus*
- the critically endangered frog, endemic to the island of Karpathos, *Pelodytes carinatus* & the vulnerable salamander, endemic to Greece, *Lyciasalamandra feileri*
- the endangered plant, endemic to small islets in the Aegean Sea, *Silene holzmannii* as well as other 6 red listed plants
- 117 bird species
- 11 mammals including 5 bats all listed as least concerned
- 7 arthropods and 14 molluscs

The biodiversity of the region is significant and includes numerous species of plants and animals which are protected by international conventions and the Greek legislation. It is an area of great archaeological and cultural importance.

Contact info:
foresika@gmail.com

Το Έργο και οι Δράσεις του ΦΔΠΠΔ

«Αποκατάσταση υποβαθμισμένων παράκτιων και υποθαλάσσιων οικοσυστημάτων»

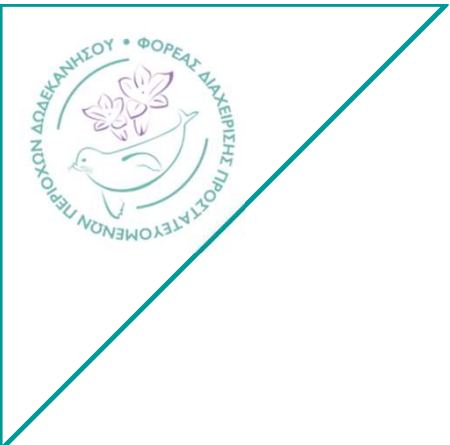

Δυσκολίες που αντιμετωπίζει ο ΦΔΠΠΔ

- Έλλειψη επίβλεψης όλων των ΠΠ λόγω δυσκολιών στην πρόσβαση σε όλα τα νησιά, με αποτέλεσμα την έλλειψη δεδομένων για το επίπεδο προστασίας και διατήρησης ειδών και οικοτόπων
- Έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού
- Έλλειψη μέσων και υλικοτεχνικών υποδομών
- Μετά από 17 χρόνια λειτουργίας η χρηματοδότησή των περισσότερων περιβαλλοντικών δράσεων συνεχίζει να γίνεται από Ευρωπαϊκά προγράμματα

Ευχαριστώ !

©MOM